

Predmet: Lovas (opt. Milan Devčić i dr.)

Viši sud u Beogradu – Odeljenje za ratne zločine
Broj predmeta: K. Po2 1/2014

Krivično delo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st. 1 KZ SRJ u saizvršilaštvu, u vezi sa čl. 22 KZ SRJ

Glavni pretres: 11.05.2017.

Izveštaj: adv. Marina Kljaić, punomoćnik oštećenih

Završna reč branioca optuženog Radovana Vlajkovića

Branilac optuženog Radovana Vlajkovića, advokat Boris Zorko, ostao je pri ranije iznetoj završnoj reči. Ocenio je da tokom ponovljenog postupka nije utvrđena krivica optuženog. On nije preduzeo ni jednu radnju izvršenja krivičnog dela za koje se tereti. Samo je bio prisutan prilikom kritičnog događaja. Nije dokazano njegovo postupanje kao saizvršioca, jer nije dokazano postojanje ni subjektivnih ni objektivnih elemenata potrebnih za postojanje saizvršilaštva. Svedok Živan Stojković potvrdio je odbranu optuženog da je bilo rasprave oko odlaska u akciju pretresa terena i da se naređenje da se ide odbilo, pa su se zbog toga optuženi Vlajković i Josipović posvađali sa optuženim Perićem, koji im je izdao to naređenje. Optuženi Vlajković tog dana nikome nije izdao nikakvo naređenje. Tužilaštvo je tokom postupka šest puta menjalo optužnicu, pa je tako Vlajkovića prvobitno optuživalo „da je naređivao“, da bi kasnije to bilo promenjeno u optužbu, da se „pridružio oružanoj pratnji“. Sâm optuženi je ranije bio na minskom polju, bio je izložen smrtnoj opasnosti, pa je veoma nelogično da bi se neko svesno doveo u tu situaciju. Veštak vojne struke je utvrdio da ni jedna četa koja je pripadala TO Valjevo nije imala saznanja gde su postavljene mine. Ni optuženi, a ni bilo ko drugi iz Protivdiverzantskog odreda TO Valjevo nije imao uticaj na kretanje kolone. Pošao je ne zato što je izvršavao naređenje, već iz moralne obaveze da se ne odvaja od svojih vojnika. Predložio je sudu da njegovog branjenika oslobodi od krivične odgovornosti.

Završna reč branioca optuženog Darka Perića

Branilac optuženog Darka Perića, advokat Jasmina Živić, ostala je pri ranije iznetoj završnoj reči. Istakla je da je odbrana optuženog tokom čitavog postupka bila potpuno ista, da je nikada nije menjao, jer je dao iskren iskaz i objasnio šta se u stvari desilo u Lovasu. To je u završnoj reči 2012. godine potvrdio i sâm tužilac. Optuženom je bio nadređeni optuženi Miodrag Dimitrijević, koji mu je 17. oktobra 1991. godine naredio da iz Čakovca dođe u Lovas, i samo je od njega i dobijao naređenja. Dobijeno naređenje da se krene u pretres terena zajedno sa civilima samo je preneo optuženom Vlajkoviću, koji mu to naređenje nije odbio. U svojoj odbrani, optuženi Vlajković pokušava da deo svoje odgovornosti prenese na Perića, a to je isto tokom čitavog postupka radio i optuženi Miodrag Dimitrijević, koji je čak angažovao i stučnog

savetnika koji je izašao iz okvira svoje pozicije u postupku. Svedok Dušan Lončar (komandant Druge brigade), kao i drugi pripadnici komande, izjavili su da optuženog Perića čak i ne poznaju. Sama odluka o pretresu terena bila je doneta ranije, pre nego što je optuženi i došao u Lovas. Svedok Ratko Đokić (komandant Zonskog štaba TO Valjevo) izjavio je da je prilikom susreta sa optuženim Dimitrijevićem tražio pretres terena zbog navodnog dejstva snajperista, kom prilikom je rekao Dimitrijeviću da sâm ništa ne preduzima, što ovaj očigledno nije poslušao. Pravac kretanja kolone kroz detelinu nije bio određen naredbom za pretres terena, već je o tome odlučeno u toku samog kretanja kolone. Preciziranom optužnicom se Darku Periću stavlja na teret nečovečno postupanje, ali on takve radnje nije preduzima. On je samo primio i prosledio naređenje. Niko čak nije ni tvrdio da je on sâm bio saglasan sa akcijom pretresa terena. Čim je čuo za dešavanje na minskom polju, on je prekinuo akciju, a povređene je uputio u Šid da im se pruži lekarska pomoć. Kada su se vratili iz Šida i smestili u mesnu ambulantu, optuženi je pred istu postavio stražu kako bi ih zaštitio od eventualnih napada dobrovoljaca. Čak je naredio svojim vojnicima da pucaju u dobrovoljce ukoliko pokušaju da napadnu povređene, što u svojim iskazima potvrđuju i svedoci Hrvati. Stoga je nelogično da je umišljajno postupao, nanoseći patnje oštećenima. Sâm je priznao da u primljenom naređenju nije prepoznao ništa nezakonito, jer je u isto vreme dobio i naređenje da obezbedi zatvor kako u njega ne bi ulazio ko hoće i maltretirao zatvorenike. Nije mogao da predvidi da će se utvrđeni pravac kretanja kolone promeniti. Branilac je ukazala da do sada, u postupcima za ratne zločine, niko nije osuđen samo zato što je preneo naređenje. Smatra da optužnica u odnosu na njenog branjenika nije dokazana, pa je predložila sudu da ga oslobodi od krivične odgovornosti.

Završna reč branioca optuženog Radisava Josipovića

U završnoj reči, branilac optuženog Radisava Josipovića, advokat Branko Dimić, ostao je pri ranije iznetoj završnoj reči. Ocenio je da tokom ponovljenog postupka nije dokazano da je njegov branjenik kriv za delo koje mu se izmenjenom optužnicom stavlja na teret. Ovo iz razloga jer optuženi nije primio nikakvo naređenje, nit ga je pak on sam nekome izdao. To su potvrdili i optuženi Perić i Vlajković, njegov neposredni starešina, koji su naveli da mu ništa nisu naredili. U koloni, zajedno sa optuženim, bila su i druga dva komandira vodova, koji nisu pozvani na odgovornost. Niko od svedoka-oštećenih sa minskog polja, ili pripadnika Protivdiverzantskog odreda TO Valjevo, nije potvrdio da je optuženi bilo kome nešto naređivao vezano za kretanje kolone. Veštak vojne struke je jasno naveo da optuženi, uz prisustvo svog neposrednog starešine Vlajkovića, nije ni mogao da preduzima bilo kakve radnje naređivanja. Tužilac ni za ovog okrivljenog nije konkretizovao koje je on to radnje izvršenja krivičnog dela preduzeo. Kolonu su vodili i izdavali naredbe pripadnici nekih drugih oružanih formacija, kao što su to izjavili mnogi ispitani svedoci. Predložio je sudu da njegovog branjenika oslobodi od krivične odgovornosti.

Završna reč branioca optuženog Jovana Dimitrijevića

U završnoj reči, branilac optuženog Jovana Dimitrijevića, advokat Gordana Živanović, istakla je da tokom ponovljenog postupka nije dokazano da je njen branjenik izvršio krivično delo za koje se tereti. Tužilac je tvrdio da su optuženi Miodrag Dimitrijević i sada pokojni Ljuban Devetak doneli odluku o pretresu terena, a da je Devetak to isto naredio dobrovoljcima. Nema dokaza da je optuženi takvu naredbu primio, nema dokaza ni da je znao da neka lokacija minirana, niti o kojoj lokaciji se radi. Nejasno je na osnovu čega se tvrdi da je optuženi preduzima radnje nečovečnog postupanja prema civilima, niti koje je on to radnje, koje bitno doprinose izvršenju krivičnog dela, preduzeo, da bi njegovo ponašanje bilo okvalifikovano kao saizvršilaštvo. Prilikom odlaska u pretres terena bilo je samo šest pripadnika dobrovoljačkog odreda „Dušan Silni“, a pored njih je išlo još oko 50 naoružanih vojnika. Stoga je potpuno jasno koju su ulogu

oni mogli imati. Posebno što nema dokaza da je civilima naređivao bilo ko iz „Dušana Silnog“. Optuženi je samo bio prisutan, ali se to ne može kvalifikovati kao radnja izvršenja. Tužilaštvo je kao dokaz o odgovornosti optuženog predložilo ispitivanje svedoka Tomislava Šelebaja i još jednog meštana, koji optuženog čak nisu ni prepoznali. Svedok Paramentić (pripadnik Protivdiverzantskog odreda TO Valjevo) rekao je da je kolonu predvodio visok plav čovek, što optuženi sigurno nije. Ukazala je da je optuženi i sâm tokom dešavanja na minskom polju ranjen, te da se sigurno ne bi svesno izložio takvom riziku. Predložila je sudu da u odnosu na njenog branjenika donese oslobađajuću presudu.

Završna reč branioca optuženog Saše Stojanovića

U završnoj reči, branilac optuženog Saše Stojanovića, advokat Slobodan Živković, istakao je da nema dokaza da je njegov branjenik izvršio krivično delo za koje se tereti, te da on u ovom postupku predstavlja „kolateralnu štetu“. Zadatak pretresa terena je očigledno organizovala vojska, a optuženi se samo pridružio koloni, dobrovoljno, sa namerom da pomogne vojnicima ukoliko to zatreba. Nije dobio nikakav zadatak. Mislio je da civili idu u polje kako bi obavljali poljoprivredne radove, jer su to i ranije činili. O minskom polju nije imao nikakvih saznanja. Nikome nije ništa naređivao. Nigde ne stoji da je bilo ko dobio naređenje da razminira teren. Njemu se optužnicom stavlja na teret da je komandovao razminiranjem, a na HRT je bila prikazana emisija u kojoj je, povodom događaja na minskom polju, govorio meštani Lovasa da je došao kamion i u njemu vojnici koji su bili u maskirnim uniformama i sa kapuljačama, koji su komandovali i vodili kolonu. Svedok Ivan Mujić svedoči da su vojnici koji su ih povelili na minsko polje bili u šarenim kombinezonima. Svedok Toma naveo je da je kolonom komandovao neki vojnik sa crvenom beretkom, neki Dušan. Nakon eksplozije vojska je razminirala to mesto, jer i svedoci govore da je neki vojnik davao uputstva kako se vade mine, a radi se o vojniku koji je naišao sa oficijom neposredno nakon eksplozije. Optuženi je samo bio u koloni, ali to ne može predstavljati radnju izvršenja krivičnog dela, pa stoga predlaže sudu da ga oslobodi od krivične odgovornosti.